

Nº 106

CAPDEPERA - CALA RAJADA

OCTUBRE 1989

NO POSEU BARRERES A LA NATURALES

PORTALET

TÈCNICA CONTRA NATURALESA

Les pluges torrencials del mes de setembre ens han recordat que, a vegades, la naturalesa és indomable i que no hi ha marjada ni parany capaç d'aturar la torrentada

La destrossa ens ha sorprès i ens ha fet observar l'irracional acondicionament de les infraestructures urbanístiques d'alguns indrets de la nostra zona costanera. La pressió urbanitzadora i especulativa entorn de les platges ha estat tan forta que s'ha aprofitat tot l'espai possible per treure'n un rendiment econòmic. Així, no hem dubtat de fer desaparèixer les torrenteres que tallaven i, en certa manera, reduïen les platges i s'han estret o encanonat els llits dels torrents, per tal de construir-hi places, carrers i, fins i tot, edificis. Totes aquestes obres han ajudat a tancar la natural sortida a la mar de les aigües de pluja i han fet de resclosa, emmagatzemant l'aigua fins a provocar el seu desbordament que, violentament, ha inundat les zones baixes pecaure, finalment, damunt la platja amb més força i buidant-la d'arena.

Aquest problema de la infraestructura urbanística roman sense solucions ja que, per un motiu o per l'altre, sempre s'actua a cops de mesures urgents i superficials. Cal ésser exigents perquè si es repetien pluges de tal intensitat i en unes altres circumstàncies, podrien costar-nos, a més de danys materials i d'imatge, fins i tot vides humanes.

No hi ha dubte que l'home sap actuar sobre la natura per millorar-la, respectant el paisatge. I essent això possible, demanam que la tècnica no s'utilitzi per tancar els problemes sinó per solucionar-los. Actualment, el problema de la conservació de les platges és una bona mostra de l'inútil enfrontament entre tècnica i natura, puix que quan les corrents marines o les torrentades s'enduen l'arena, els responsables, eficients buròcrates, no es preocupen d'investigar les causes per posar-hi remei -evidentment més costós que l'adob provisional- sinó que criden a qualche empresa constructora o al vaixell perquè

DISTRIBUIDORES EXCLUSIVOS

REDVINSA
RED NACIONAL DE VINOS

Hernán Cortés, 17 28004 - Madrid

Tel. 521 31 41

España

«**REDVINSA, S.A.**», DISTRIBUÏDORA EN **EXCLUSIVA** INTERNACIONAL DELS **VINS** DENOMINATS «**VIÑA SAN MARCOS**», VINS PRODUÏTS, ELABORATS I EMBOTELLATS PER «**BODEGAS LALANNE**», AMB **CEPES** I MÈTODE ARTESÀ I TRADICIONAL DE LA REGIÓ DE **BURDEUS**; SELECCIONARIA **HOMES** I **DONES** MAJORS DE 18 ANYS, PER AMPLIAR I REFORÇAR LA SEVA ACTUAL **XERXA DE VENDES** A LES ILLES BALEARS I, DE MODO ESPECIAL, A CADA **POBLE** DE LES NOSTRES ILLES.

EL CONDICIONAMENT QUE PER NOSALTRES HAURIA D'ACOMPANYAR ALS POSSIBLES CANDIDATS, ÉS EL SEGÜENT:

1er. **NECESSÀRIAMENT GAUDIR DE BONA PRESÈNCIA** I VESTIR DE **MANERA CORRECTE**. SE VALORARÀ EL CARISMA PERSONAL.

2on. **Haver nascut o bé ésser residents a les illes Balears.**

3er. **NO ES QÜESTIONA TENIR EXPERIÈNCIA EN VENDES**, PERÒ SÍ TENIR FORCES GANES DE **TREBALL** I DE SUPERACIÓ, PER FER-SE UN LLOC EN EL SECTOR COMERCIAL I LABORAL DEL POBLE DE LA SEVA RESIDÈNCIA HABITUAL I QUE, IMPRESCINDIBLEMENT, HAURÀ DE CONÈIXER.

4rt. SE VALORARÀ EL TENIR CONEIXEMENTS D'IDIOMES, FACILITAT DE PARAU-LA, MITJÀ DE LOCOMOCIÓ I TELÈFON PROPIS.

NOSALTRES OFERIM I GARANTIM:

1er. **TREBALL FERM, GRAT I SEGUIT DURANT TOT L'ANY**, RESPATLAT D'UNA TOTAL **LLIBERTAT I FLEXIBILITAT D'HORARI**.

2on. A TOTES LES PERSONES **SELECCIONADES** SE LES SENYALARÀ ELS LLOCS AMB **EXCLUSIVA** PER A LA PROMOCIÓ I VENDA DELS NOSTRES **VINS**, SEMPRE CIRCUMSCRITS A LES ZONES O POBLES A ON HABITUALMENT RESIDESQUIN.

3er. **ELS OFERIM LA INTEGRACIÓ A UNA EMPRESA D'ALT NIVELL, JOVE, DINÀMICA I BEN PLANIFICADA.**

4rt. **NO MANCARÀ L'AJUT CONSTANT I CONTINUAT** PER PART DEL NOSTRE DEPARTAMENT COMERCIAL DE VENDES PER A CONSEGUIR CONJUNTAMENT UNS RESULTATS POSITIVS I EFICAÇOS.

5è. **ELS OFERIM SUBSTANCIOSES COMISSIONS I INCENTIVS** DAMUNT VENDES REALITZADES I **DUITES A BON TERME**.

6è. A TOTS ELS QUI, DESPRÉS D'HAVER ESTAT **SELECCIONATS** I DEMOSTRIN UNA VÀLUA PERSONAL I **PROFESSIONAL**, I AMB RELACIÓ AL NIVELL DE **VENDES OB-TENGUEDES**, SERAN PROPOSATS PERQUÈ PUGUIN OPTAR A **CÀRRECS DIRECTIUS I EXECUTIUS** QUE L'ORGANITZACIÓ COMERCIAL «**REDVINSA, S. A.**», TÉ PROGRAMATS A **NIVELL NACIONAL**.

SI ÉS **VOSTÈ** AQUESTA **PERSONA** QUE REUNINT ELS CONDICIONAMENTS ABANS ESMENTATS I ES VEU **CAPAÇ** A DESENVOLUPAR AMB ÈXIT AQUEST TREBALL, PREGAM CONTACTI AMB NOSALTRES, LO QUE POT FER TOTS ELS DIES, DES DEL DILLUNS FINS AL DIVENDRES I DE LES 9 A LES 14 HORES, MARCANT EL **TELÈFON 71 91 80** PER CONCERTAR UNA ENTREVISTA **PERSONAL** O BÉ PER PODER REBRE UNA **INFORMACIÓ MÉS AMPLIA Y DETALLADA**.

ADREÇAU-VOS AL DEPARTAMENT COMERCIAL

PREGAM PREGUNTEU PER EL SR. FUSTER

aportin arena a la platja, d'allà on sigui, fins a deixar-la en bones condicions.

Seguir per aquest camí significa renunciar a millorar i a humanitzar la natura, per passar a un enfrontament amb ella. Per altra part, és un conflicte que a llarg termini és ben costós i que tenim perdut. Cal recordar el camí que en permet actuar sobre les causes i ens estalvia danys i enfrontaments inútils amb el medi natural en el que ens trobam immersos

CURA Hi ha lladres, avui en dia, que tenen molta cura en el seu treball. A la zona d'Es Carregador, els lladregots duen la seva tasca amb un ordre impecable. Aquest estiu robaren a la casa amb el número 122. Ara ha tocat a les cases 124 i 126. I encara més, no han fet destrossa, se n'han duit els mobles de dues habitacions, suposam que amb un camió, i han deixat la roba dels llits aplegada. Als propietaris de les cases afectades, tant d'ordre i tanta cura no els cosa massa.

FRANCISCANES Com ve essent tradicional, les Monges Franciscanes de Capdepera i Cala Rajada celebraren la festa del seu patró, Sant Francesc d'Assís, els dies 4 i 5 d'aquest mes d'octubre, en els convents respectius. Tant els actes religioses com els refrescs que oferiren a tots aquells que volgueren sumar-se a la festa, foren molt concorreguts.

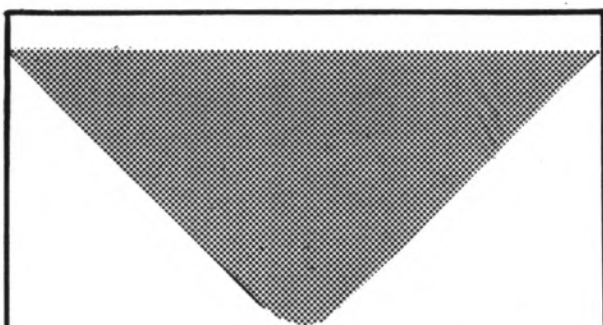
ENHORABONA El col.laborador de "Cap Vermell" en la tasca de la informació esportiva, Biel Torres, ha estat pare per primera vegada. Na Bàrbara Torres, la seva esposa, li ha duit al món dues nines. Ens sumam a l'alegria de la família Torres i desitjam que les pugui veure fadrines, a les seves filles. En Biel, amb tres dones a ca seva, ha acabat de piular. Que no ho dubti.

ONES Des del mes de setembre, Capdepera i Cala Rajada compten amb una nova publicació. Es tracta d'"Ones", una revista de periodicitat mensual editada pel grup cultural "Es Garballó". El número zero, del qual els seus responsables ens feren arribar un exemplar, es presentà en castellà i català, per bé que la primera d'aquestes lletges ocupava gairebé tota la revista. Des de la nostra fe en la pluralitat a tots els nivells, i molt especialment pel que fa a l'oferta cultural, desitjam el millor a "Ones", molts d'anys de vida i èxits en la seva tasca informativa.

ASSEMBLEA I seguint amb temes religiosos, dir que les parròquies de Sant Bartomeu i El Carme, celebraren l'assemblea anual de forma conjunta, com ja ve essent normal, el dia 20 d'octubre. Bona assistència i una decidida vocació de seguir fent passes en el seguiment cada vegada més compromès de Jesús, és el que més destacaríem de la dita reunió en què, també, es feu una anàlisi del curs passat.

ESCOLA Tal i com anunciàvem el mes passat, el col·legi públic "S'Auba" adoptà, en assemblea general, la decisió de perllongar la jornada intensiva durant tot el curs escolar. L'acord es prengué per gran majoria de pares, per bé que no hi mancà una vivíssima polèmica, amb enfrontaments verbals de to pujat. Als nins que ara tenen unes hores lliures cada decapvespres, se'ls ofereixen alternatives per ocupar-les, i una aula d'estudi amb la tutoria de mestres del mateix centre.

COR El dia 12 d'octubre oferí un concert a l'església d'El Carme, de Cala Rajada, la Coral Jovenívola de Gavà (Barcelona). La seva actuació constituí una glopada d'aire fresc, a base d'un programa en el que no hi mancaren peces mallorquines, cançons de Serrat o de Joan Baez. Una de les originalitats del concert consistí en què el director va anar cedint la batuta a distints integrans de la jove formació. Com sempre, els membres de la coral local i de la nostra banda de música brillaren per la seva absència. Ja en saben massa, ells?

AQUEST NÚMERO L'HEM FET:

Joan Nebot
Mari-Germa Melis
Joana Colom
Maria Vives
Pep Terrassa
Llucià Sirer
Mª Antònia Nadal
Jaume Fuster
Ani Muñoz
Antoni Amorós
Gabriel Torres
Antònia Vila
Gabriel Flaquer
Antònia Garcia

BOLLETÍ DE L'OBRA
CULTURAL BALEAR

Capdepera - Cala Rajada

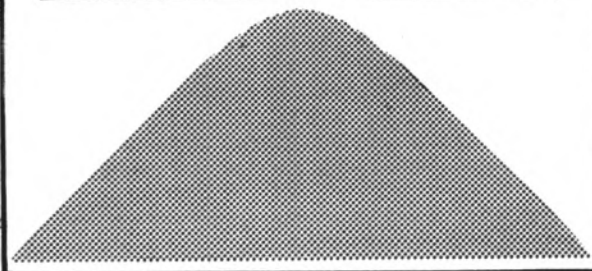
OCTUBRE 1989

Via Joan Carles I, s/n
Capdepera

Dipòsit Legal: 197/80

Imprimeix:
APOSTOL Y CIVILIZADOR, Petra

Els articles publicats en aquesta
revista expressen únicament
l'opinió dels seus autors

MORTS Darrerament s'han produït una sèrie de defuncions que, d'una manera o altra mereixen esser recordades. Fou primer en Pere Fuster Lareu, el mes de setembre, home de gran activitat que, darrerament, s'havia destacat per la seva dedicació a recollir l'activitat del poble en vídeo, principalment les actuacions de la Banda de Música i de la Coral S'Alzinar. Les dues formacions hauran perdut un testimoni d'excepció del seu quefer. Durant el mateix mes de setembre ens deixà una altra centenària, ella era Catalina Massanet Garau, qui morí als 102 anys, després d'una vida exemplar en molts d'aspectes. Finalment, el dia 15 d'octubre acabà els seus patiments en Toni Muñoz Ferrera, germà de la nostra amiga entranyable Ani Muñoz, esportista exemplar i bellíssima persona. Sols epl fet d'haver mort als vint-i-cinc anys, pareixeria que es justifiquen tots els panegírics vers en Toni Muñoz, però els qui el coneguérem i el tractàrem sabem perfectament que tot elogi que d'ell féssim seria d'estricta justícia, encara que no fos més que per l'exemplaritat amb que suportà la malaltia que acabà amb ell. Sap n'Ani que compartim el dolor que ara mateix li té el cor encongít, i que feim extensiu el nostre condol als seus pares, germans i demás membres de la família i amics que compartiren amb en Toni una vida evidentment massa curta.

CARTES A CAP VERMELL

IMPREVISIÓ, SENYORS POLÍTICS

Aquesta és la figura. No ho deim solament nosaltres, sinó que ho han escrit nombroses ressenyes periodístiques.

Ja sabem que davant la catàstrofe que produïren les intenses pluges del mes de setembre, ara, naturament, ningú no en té la culpa. De res. És la Mare Natura, desbocada, desnaturalitzada... I què més?

Posin vostès portes al camp i ja veuran. No s'hauria d'haver autoritzat, i tal i qual. Però s'autoritza. I així. Així ens va. Els torrents bruts, plens d'escombraries, de merda, etc. etc. I que no faci net na Rita. Total, que l'un per l'altre... en tot. I després, el gran desastre final.

Escalivarem? Me tem que no. Som així nosaltres.

Que els déus ens siguin propicis.

UN I ALTRE

DE LA PESCA DE LA LLAGOSTA

En el número 103 de "Cap Vermell", del mes de juliol, es reproduïen les manifestacions dels qui prenguérem part a la taula rodona sobre el futur de la pesca a les Balears, celebrada amb motiu de les Festes del Carme. En boca meua se posava una pregunta que deia textualment i dirigida al Sr. Massutí: "¿I què me diu de la possibilitat de vedar el mes de març, per a la llagosta, a canvi de pescar quinze dies de setembre?". Record perfectament que aquest tema es suscità, però tal i com es reproduceix a la vostra revista pot donar la impressió que jo estaria a favor de no pescar el març i sí fer-ho durant mig setembre. Res més lluny de la realitat. Jo sé perfectament que això suposaria un retrocés imperdonable en el procés reproductor de la llagosta. Com a pescador jove que vull fer-me les sopes a la mar durant molts d'anys, estic a favor de les necessàries mesures proteccionistes de les espècies que així ho necessitin.

Esper que aquestes retxes deixin ben clara quina és la meua postura. Si vaig treure aquest tema a la conversa fou des de la meua preocupació i perquè sé que a altres ports s'ha plantejat tan absurda possibilitat.

Moltes gràcies.

PERE FUSTER SERVERA

MÉS ACCIDENTS DE JOVES

Se parla i no poc. I se comenta l'augment incessant d'accidents juvenils, especialment de matinada. Massa sang sobre l'asfalt de gent jove que es troba a la flor del món. I a hores que són habitualment per dormir i descansar, al manco segons el que entenem per bons costums. Tot això és molt dolorós i llamentable. No és fins i tot incompreensible?

Llegesc un cronista d'una ciutat pròxima que, al respecte, es pregunta:

Per què els automòbils han de fer tanta de via?

Per què els "xupitos" han de dur tant d'esperit?

Per què les discoteques i sales de festa han de tancar tan tard?

Tres bones preguntes. I vosaltres, els lectors, sabeu exactament la resposta a aquestes per què. Emperò, què feim per evitar aqueixa sangria humana?

Un castís diria quelcom com que "és que ara el món va trabucat".

Potser tot això sigui conseqüència trista de la nostra permisivitat, irresponsabilitat, inconsciència... Si ho trobau, analitzau-ho, reflexinau-ho.

Es tan solés un crit d'atenció. Un més.

PENSADOR

Punyides

GRACIES TONI,

PER HAVER-NOS DEIXAT

EL RECORD DE LA TEVA ALEGRIA.

ERISSO

DELS MARINERS...

Un mariner quan s'aixeca
sempre mira d'on ve es vent,
tant si és mestral com grec
no n'està gaire content.
Un mariner dins la mar
passa pena i amargura
i si se troba amb mal temps
no té mai hora segura.
Un mariner va a llevar
tot content i amb alegria
però si no agafa peix
li fuig tota s'alegria.
S'art d'es pobre mariner
sempre se fa mal d'entendre,
tant si agafa peix com no
sempre ha de declarar a Hisenda.
I és que Hisenda és molt gran
i hi entren molts de doblers,
si hi hagués bona administració
tots aniríem més lleugers.
Hisenda és una gran renda
que no se pot aguantar,
tant si pots com si no pots
a Hisenda has de pagar.
És una cosa molt trista
i d'això no en vull parlar,
tota sa gent que fa feina
a Hisenda ha de pagar.
Ara me vull despedir
i tots m'he de perdonar,
es mariners dins Espanya
tots tenen mal navegar
perquè tot es peix que agafen
ells l'han de declarar.

ADEU

DURANT EL MES DE SETEMBRE...

Han nascut:

Manuel Alexandre Bayón Moreno,
de Manuel i Concepció.
Sebastià Regueiro Tous,
d'Antoni Mateu i Margalida.
Maria Isabel Sancho Fuster,
de Pere i Maria Àngela.
Mar Mascaró Morey,
de Josep Vicenç i Antònia.

S'han casat:

Lluís Ladària Mayol
amb Antònia Adoració Gayà Campaner.

Han mort:

Gaspar Aguiló Forteza
Francisca Terrassa Bosch
Francisca Massanet Melis
Evangelista Raya Parra
Antoni Alvarez Caballero
Catalina Massanet Garau
Pere Fuster Lareu

PERSONATGES

JOAN ANTONI ADROVER

Joan Antoni Adrover va esser vicari de Capdepera entre 1820 i 1826; uns anys difícils doncs va viure l'epidèmia de pesta bubònica de l'estiu de 1820 i els primers enfrontaments polítics locals. El que m'ha decidit a retre-li el petit homenatge de ser recordat ha estat el que succeí una vegada que deixà la vicaria de Capdepera: una comissió de notables locals decidí d'enviar a Ciutat a dos representats per tal d'aconseguir la seva continuïtat a la nostra vila. Aquest me pareix un fet destacable i que, d'alguna manera, garanteix la vàlua del nostre personatge.

El document que ens recorda aquell fet, diu així: "Día 22 octubre de 1826. D. Matheo Melis de Son Favar, Pedro Antonio Massanet, Sebastian Massanet, Gabriel Espinosa Bielons, Geronimo Alzina, L'amon Miquel Gili, Bartolome Melis Llorençí, Juan Ferrer, Pedro Fiol y Juan Flaquer de Son Mangol trataron a Sebastian Ferrer para que fuese a Palma acompañado del de Son Favar a fin de hablar al Obispo para que nos volviese a enviar a D. Juan Antonio Adrover por Vicario, tratado el dicho Ferrer por dieta l real".

Les epidèmies de pesta, també conegudes amb el nom de morbo, fores, des de l'Edat Mitja fins a finals del segle XVIII, unes plagues que constantment hagueren de patir els nostres avantpassats. L'epidèmia que sofrí la comarca de Llevant a l'any 1820, fou la darrera que ha patit el continent europeu. Per tant, des del punt de vista sanitari, marca el final d'una llarga època.

La pesta bubònica és una malaltia infecto-contagiosa provocada per un bacil que ataca el sistema limfàtic; el síntoma primer és l'aparició d'un bubó, és a dir, d'un bony molt dolorós i evident que apareix, normalment, al coll,

a l'axil·la o a l'entreuix. Després d'un període d'incubació produeix molta de febre, amb calfreds, vòmits, set i sensació d'esgotament i angoixa. El més sorprenent de la pesta és el complicat mecanisme de transmissió de la malaltia. És una enfermetat pròpia dels roegadors, que de rebot pot arribar a les persones. La infecció de l'home es produeix mitjançant la picadura d'una puça que porta bacils, per haver picat prèviament una rata apestada.

Mitjançant la cadena roegador-paràsit-home, fou com l'epidèmia de la pesta, pròpia d'uns determinats mamífers, contaminà els habitants de la comarca de Llevant. Les mesures de tipus sanitari, com foren el cordó militar que no deixava entrar ni sortir ningú de la zona apestada i l'aïllament de les víctimes, no pogueren impedir que la pesta bubònica ens afectàs durant els mesos d'estiu, des de maig

fins a finals d'agost, ni que les víctimes del contagi fossin molt nombroses, sobretot a Son Servera, on de 1.684 veïns en moriren 1.088, i a Artà, on hi hagué 1.191 defuncions de 3.626 habitants. A Capdepera, que aleshores tenia 1.170 veïns, les víctimes del contagi foren 152.

Llavors, la despoblació i el desconhort accentuaren el nostre aïllament geogràfic i la poquedat de recursos econòmics. Una carta del vicari Adrover a un amic seu ens manifesta ben clarament quin era l'estat d'ànim dels supervivents. Vegeu alguns paràgrafs:

"...mi pobre Iglesia de Capdepera que bien destituida de toda clase de ornamentos,

llorosa pide charidad. Estoy ignorando el modo y las exequias que en la actualidad se ha de hacer a los difuntos. Escribemelo y no te contaré entre los amigos que porque la peste ha respetado a Juan le han puesto en el olvido. Hace muchísimo tiempo que escribí al abuelo Llompart y no contesta y a otros muchísimos y todos callan por lo que veo claramente que me estoy en lugar de desterrados y de miseria, en donde hasta mis amigos me tienen abandonado. No seas tú de estos y escíbeme a lo menos las noticias de nuestro estado; esto me servirá de recreo en medio de mis muchísimas ocupaciones".

El text reflexa, com un mirall, l'estat anímic del vicari i ens mostra a un home generós que cerca l'ajuda dels seus amics i companys per superar aquells moments d'abatiment i desolació, uns moments que clouen una època de la nostra història local.

CONVERSES

ESCOLA ESPORTIVA
 AREA SOCIO - CULTURAL
 PONENT. 2 TELF. 563052 EXT. 25

CURSOS

ATLETISME 12 - 15 anys

GIMNÀSTICA ESPORTIVA 4 - 8 anys

Novembre i Desembre.

Matrícula: 1.000.- Pts

Ajuntament de Capdepera

SUBVENCIAT PER:

**CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I ESPORTS
GOVERN BALEAR**

L' AREA SOCIO-CULTURAL de l'Ajuntament de Capdepera, pretén ésser el nucli coordinador dels distints serveis que s'ofereixen a tots els ciutadans en els àmbits assistencial, preventiu i comunitari, i que abasten des del diagnòstic i seguiment de casos concrets de nins en edat escolar fins a programes de tallers per a adults, passant per escoles de música o esportives. Al final de la conversa us oferim un quadre de l'àrea, en el que es reflexen tots i cada un dels programes d'actuació, programes susceptibles d'ésser modificats en funció de demandes concretes dels propis ciutadans. Del que es tracta ara és de parlar amb alguns dels responsables d'aquests serveis a fi d'interpretar de manera intel·ligible i a l'abast dels ciutadans el pla d'actuació per al curs 89-90. L'equip de l' AREA SOCIO-CULTURAL està integrat per

- PERE CORTADA, pedagog, i MARIA ANTICH, psicòloga, del SMOE (Servei Municipal d'Orientació Educativa)

- MARIA TERESA FLAQUER, assistent social.

- ISIDRE BONÉ i M^a DEL CARME CURSACH, del servei d'educació d'adults.

Per distintes raons, Maria del Carme Cur-sach i Maria Antich no han pogut assistir a la reunió, així que conversam amb Pere, Maria Teresa i Isidre, i aquest n'és el resultat.

EL PRIMER QUE HAURIEM DE FER ÉS DEFINIR QUE ES L'AREA SOCIO CULTURAL DE L'AJUNTAMENT DE CAPDEPERA.

- És un intent d'aglutinar i coordinar distints serveis que, amb l'ajuda de distintes institucions, s'ofereixen al públic, presentant-los dins un programa comú. L'àmbit d'actuació és, com s'expressa, el socio-cultural, amb tota la amplitud que això suposa, i respectant l'autonomia i fins i tot la ubicació física dels distints serveis que s'ofereixen.

PARLEM ARA DEL PROGRAMA D'ACTUACIÓ.

- El fet de fer feina junts i l'afinitat de molts dels nostres camps d'actuació ens han duit a fer aquest programa conjunt. No tenia sentit fer tres programes distints, encara que alguns aspectes concrets tinguin una naturalesa molt peculiar i específica. Aquests anys passats sí que havíem presentat programes distints, però no podia ésser que, per exemple, na Maria Teresa tengués un programa de menors que tengués punts de coincidència amb el del SMOE, i que anassin per separat. Insistent però, que cada apartat té els seus responsables i la seva autonomia.

EL PROGRAMA EL DIVIDIU EN TRES CAMPS D'ACTUACIÓ: ASSISTENCIAL, PREVENTIU I COMUNITARI. ¿NO CONVIDA A LA CONFUSIÓ, AQUESTA DIVISIÓ? ¿NO SERIA MÉS RAONABLE UNA DIVISIÓ QUE CONTEMPLAS LES EDATS DELS DESTINATARIS: ESCOLARS, ADULTS, GENT MAJOR, ETC.?

- Pensam que aquesta divisió per grups d'edat falseja la realitat. L'atenció a un nin pot implicar, al mateix temps, l'atenció a la seva família si aquesta és font d'algun problema. Per altra part, nosaltres no duim a terme actuacions concretes de nivell pedagògic sinó que intentam posar eines a l'abast dels educadors que els ajudin a millorar el rendiment dels alumnes. La recollida de dades que aportin llum a la nostra realitat social i cultural és un altre dels camps d'actuació en què ens movem, a fi de programar actuacions futures des de la realitat. La implicació de tots, i especialment dels nins, en la realitat del nostre poble i de la comunitat en què els ha tocat viure és una altra tasca que ens imposam. Així tenim la Setmana del Llibre, la Setmana de la Natura, que enguany farem per primera vegada, etc. Aprofundir, a nivell escolar, en els camps de l'educació sanitària o d'educació del consum, són també aspectes fonamentals que poden contribuir a millorar el nivell de qualitat de vida d'un futur immediat. Això pel que fa a enguany. Nosaltres som conscients de que tot programa és millorable i, sobretot, de que els programes han de donar respostes específiques a les demandes de cada moment.

¿QUINS CRITERIS SEGUIU PER ESTABLIR EL PROGRAMA D'ACTUACIÓ? ¿TENIU ALGUNA MENA D'IMPOSICIÓ DELS POLITICS?

Durants els darrers anys hi ha hagut un canvi brutal, sobretot en el camp de l'educació d'adults, en què la dotació d'infraestructura i de material ha possibilitat un canvi qualitatiu molt important. És a dir, que sovint el programa està condicionat al pressuposts amb què contes i a les possibilitats materials de què disposes. Després es tracta de fer malabarismes entre els distints organismes implicats, Govern Balear, MEC, INEM, Ajuntament, etc., i de coordinar les distintes ajudes i veure les possibilitats que aquestes t'ofereixen. Finalment, es tracta de veure, i això és el més important, les necessitats de la gent. Per posar un exemple, a nivell d'educació d'adults, l'any passat férem un tests entre els alumnes per tal de conèixer quines eres les seves necessitats reals, cosa que ens han ajudat a programar el curs d'enguany. Un altre sistema de programació és el d'atendre les demandes de sectors professionals concrets. A nivell de formació professional, en els cursos de l'INEM, tenim homologats dos cursos d'alemany i un de cuina, i estam intentant aconseguir l'homologació d'un curs de recepcionista i un altre de cambrer, perquè sabem que aquests són cursos amb una forta demanda.

¿TENIU CONTACTES AMB ELS SECTORS PROFESSIONALS I EMPRESARIALS, A FI DE CONÈIXER LES SEVES NECESSITATS?

- Hem d'admetre que no hi ha la coordinació, ni tan sols els contactes, que serien necessaris per conèixer les necessitats reals, sobretot del sector turístic. Així que els cursos que fins ara hem vengut programant han estat cursos-típus, com són els d'alemany o de cuina, sabent ben segur que obtendrien una resposta satisfactòria.

¿HI HA LA NECESSÀRIA PROFESSIONALITAT ENTRE EL PROFESSORAT? ¿ES FA UN SEGUIMENT DE CADA CURS?

- D'any en any anam millorant, a mesura que milloren la infraestructura i els medis amb què contam. Els anys passats se li donava el curs a cada professor i aquest havia de tirar una mica com podia. Enguany hi ha molta més coordinació i un nivell d'exigència superior. S'ha establert una reunió preparatòria per establir els objectius de cada curs, un parell de vegades cada setmana es comprovarà la marxa dels cursos i el seu grau de compliment, existint la possibilitat de donar de baixa aquells que no cobreixin les previsions inicials.

PODRÍEM ENTRAR EN DETALLS RESPECTE DE L'ESCOLA D'ADULTS...

- L'escola d'adults, inicialment i segons els plans del MEC, té dues vessants bàsiques: alfabetització i graduat escolar.

Pel que fa a graduat escolar, s'han establert distints mòduls, dels quals sols tres són obligatoris: matemàtiques, llengua castellana i llengua catalana. Els altres mòduls són susceptibles de variacions, per exemple les ciències naturals que poden ésser substituïdes per una assignatura de jardineria, història de les Balears, que férem l'any passat, ceràmica, consum, etc. Cada un dels mòduls

obté uns punts que, una vegada sumats, permeten assolir el títol de graduat. Hem de dir, però, que els cursos d'alfabetització i de graduat escolar han anat reculant a favor dels cursos específics, sobretot dels cursos ocupacionals, que tenen un aprofitament professional, i dels tallers, que venen a cobrir una part de l'oci dels possibles alumnes.

¿A QUÈ ES DEU EL GRAN CREIXEMENT, A NIVELL DE TOT L'ESTAT, DE LA FORMACIÓ D'ADULTS?

- Fonamentalment a la disponibilitat de recursos suficients. La demanda hi és, aleshores sols es tracta d'anar donant respostes i de fer els cursos atractius. Un exemple clar el tenim en els cursos de l'INEM, que compten amb el suport del Fons Social Europeu; aquests cursos, a part de la dotació econòmica per al seu millor desenvolupament, ofereixen als joves aturats que els segueixen unes beques

importants, que arriben al setanta-cinc per cent del salari mínim interprofesional, segons els casos. Si els alumnes s'han de desplaçar d'un municipi a un altre, també reben una ajuda per a transport. A més, els empresaris que contracten treballadors que han fet aquests cursos, tenen una bonificació del setanta-cinc per cent en les quotes de la Seguretat Social. Es tracta de cursos, com es veu, que pretenen recolzar clarament la gent en situació d'atur.

HEM VIST EN EL PROGRAMA, I CONCRETAMENT DINS L'AMBIT ASSISTENCIAL, UN SERVEI D'AJUDA A DOMICILI PER A FAMÍLIES QUE HO NECESSITIN. ¿SIGNIFICA AIXO QUE S'HA DESCARTAT LA IDEA DE LA RESIDENCIA PER A LA TERCERA EDAT?

- Hi ha una comissió que segueix treballant en el tema de la residència. Pareix que tothom ja té bastant clar que una residència ha d'esser per a aquelles cases en què la situació personal ha arribat a un grau que no permeti seguir vivint a ca seva, tant per raons d'edat com de salut. El servei d'ajuda a domicili el que pretén, precisament, és que la persona pugui seguir desenvolupant una vida més o menys normal, en el seu barri, amb els seus veïnats. De fet aquest és un servei que aquí encara no existeix, que s'està organitzant. Hi ha ja uns nou casos estudiats que podrien entrar perfectament dins el programa d'ajuda i que podria començar a principis de l'any que ve. No s'ha de creure que l'ajuda a domicili quedi reduïda a la gent major, sinó que contempla també casos de minusvàlues, de situacions temporals de malalties greus, d'aspectes conflictius com és ara l'empresonament d'un membre de la família, etc.

¿PODRIEU PARLAR-NOS DEL PROGRAMA DE VIVENDA?

- La idea inicial és la de que l'Ajuntament de manera directa, o bé a través del Grup d'Acció Social, es constituís en arrendador d'una o varies cases per a aquells casos de famílies que es trobin en situacions de manca d'habitatge. Contemplaria, fonamentalment, aquells casos de gent que arriba al nostr municipi i no superarien períodes de més de tres mesos, fins que els interessats trobassin casa.

¿COM VA EL PROGRAMA D'ALCOHOLISME DE LA COMARCA DE LLEVANT?

- Després d'una primera fase de concienciació a nivell comunitari, mitjançant tríptics, programes, xerrades i pel·lícules, tenim ara ja dos casos del poble en tractament, cosa que suposa un èxit. Un sol cas que haguéssim tengut ja hauria justificat l'existència del programa, sobretot si tenim en compte que l'alcoholisme quasi mai és considerat com una malaltia.

¿CAUEN DINS EL VOSTRE AMBIT D'ACTUACIÓ ELS CASOS DE NINS CONFLICTIUS A L'ESCOLA?

- Sí, però principalment a nivell d'estudiar el cas des de la perspectiva familiar, anant a la causa del conflicte. Per altra part, tenim els casos dels al.lots que han esgotat l'edat escolar i no han aconseguit el graduat escolar. Per a aquests joves teniem l'aula d'educació compensatòria, que en certa manera significava una segregació per a ells, quan a nivell de comportament es trobaven totalment integrats. L'any passat ja els va assumir l'escola d'adults, encara que per edat no els correspongués anir-hi. Ara el que estam fent és intentar veure i seguir els joves que han acabat l'escola, saber on es troben, no ja els qui segueixen estudiant a nivells superiors, sinó els que sense titulació de cap tipus han hagut de cercar un lloc de feina, saber si n'han trobada, què fan, quines perspectives de futur tenen, etc.

¿EXISTEIXEN PROBLEMES D'INTEGRACIÓ PER PART DE SECTORS D'INMIGRANTS?

- Sí que existeixen entre els immigrants, però no entre els seus fills. Hi ha gent de mitja edat que ja duu anys residint aquí i que en canvi no compareix pels nostres cursos. En canvi no hi ha cap tipus de problema entre els més joves, els quals es comporten amb tota naturalitat i sense cap inhibició.

EN QUALESVOL CAS, EL CURS DE CATALÀ ES UNA MENA DE "VENTAFOCS" DINS EL VOSTRE PROGRAMA...

- Sí, però no sols a nivell dels immigrants, sinó entre els mallorquins que tampoc coneixen la pròpia llengua no hi ha un excessiu interès en aprendre-la. Però el repte no consisteix en ensenyar o no el català, sinó en canviar la mentalitat respecte de la formació permanent de la persona, en fer veure que el procés no es pot aturar als catorze o als setze anys, quan acaba l'escola.

I AIXÒ ÉS EL QUE PRETENEU VOSALTRES.

- En certa manera, sí. No oblidem que el nostre és un programa immers dins el que coneixem com Formació Permanent d'Adults. Es tracta d'oferir la possibilitat de que les persones que ho vulguin fer puguin cobrir les mancances culturals que tenen, o bé possibilitar l'aprenentatge o el coneixement d'aspectes fins i tot lúdics, que d'alguna manera ajudin al desenvolupament personal. Aquest any passat, un dels cursos de major acceptació fou el de brodat de punt mallorquí, però no sols pel fet d'assolir un coneixement concret, sinó també com a possibilitat de trobada amb altre gent i com a vehicle de comunicació. Aquests són aspectes que també s'han de valorar molt positivament. Ara sembla que sols feim insistència en el contingut dels cursos, però realment existeix la pretensió de crear llocs de convivència. Pensem que la gent és conscient de formar part d'una societat cada vegada més comunicada, més hermètica, i en conseqüència també necessita cada vegada més espais per a la comunicació.

ABANS PARLAVEM DELS CRITERIS PER A L'ELABORACIÓ D'UN PROGRAMA INTEGRAL, COM EL VOSTRE, PERÒ, ¿NO S'HAURIA DE COMENÇAR L'EDIFICI PELS FONAMENTS, ÉS A DIR, PER UN ESTUDI DE POBLACIÓ?

- Efectivament, fins ara s'ha vingut actuant intentant donar resposta a demandes concretes, o a cops d'intuïció. De cara al futur, però, s'ha de treballar sobre un coneixement concret de la realitat, i aquesta passa, evidentment, per un estudi de població a distints nivells. Es tracta d'obtenir dades objectives i evaluables respecte del municipi en el que estam fent feina. Aquesta és una tasca en la que ja estam treballant. Començant per

la població infantil, fins a la gent més gran, es tracta d'obtenir tota una sèrie d'informacions des de les que extreure conclusions. Planificar el futur suposa conèixer el present. Hem de saber quina serà la demanda escolar previsible d'aquí a uns anys, si faran falta més guarderies, els percentatges de població passiva, la relació edat-treball, etc. etc. Tots aquests coneixements, com més millor, ens han de permetre evitar improvisacions sempre perilloses, per bé que els nivells d'immigració escapen un poc a tots els estudis i previsions, i això pot desequilibrar qualsevol programa.

NO SABEN SI ELS LECTORS, DESPRÉS DE LLEGIR L'ENTREVISTA HAURAN ACLARIT COSES O ESTARAN MÉS EMBULLATS. HEM TOCAT MOLTS DE CONCEPTES I HEM ANAT UNA MICA D'UN LLOC A UN ALTRE...

- Voldríem que la gent, bàsicament, entengués que estam oferint un programa que té el seu eix central en la formació permanent d'adults, que pretén una formació específica però, i també, una formació més ampla que abasti l'esperit comunitari, l'esperit ciutadà. És molt trist veure el nombre de persones que han visitat la recent exposició que hem tengut de Bach, fos bona o dolenta, perquè la gent no en sap la qualitat si no assisteix. Es tracta de ser conscients de què esser més cults passa per estimar i desitjar la cultura.

¿QUINS ALTRES ASPECTES QUE NO HAGIM VIST ENS PODEU COMENTAR?

- No hem parlat de l'escola esportiva que enguany posa en marxa l'Ajuntament. Des d'ella es poden veure altres possibilitats que no siguin les de sempre per als nins. Concretament l'escola d'atletisme ens pareix fonamental. Un altre assumpte interessant és el d'intentar dinamitzar la vida de la biblioteca, fent-la més atractiva no sols per als nins sinó també per als seus pares. És lamentable veure com uns hàbits de lectura adquirits a l'escola, s'obliden ràpidament quan es deixa l'escola.

ALGUNA COSA MÉS?

- Sols recordar que els nostres projectes no constitueixen un clos en el que no hi càpiga res més, o en el que tot el que hi ha ja es doni per bo i definitiu. Com es diu en la presentació del programa, sols que quinze persones ens plantegin alguna inquietud cultural, recreativa, de formació, etc., nosaltres intentarem donar-los una resposta adequada.

I fins aquí la conversa, extensa però mai suficient. El camp d'actuació de l'ÀREA SOCIO-CULTURAL de l'Ajuntament és tan ample que difícilment l'abastaríem des de les nostres pàgines. La nostra pretensió era la d'acostar l'oferta als possibles demandants. Esperam haver-ho aconseguit.

NORMALITZA, TU QUE POTS

M'he proposat, si vosaltres m'ho permeteu, d'escriure un parell d'articles a propòsit del grau de normalització de l'ús de la llengua catalana a la nostra Comunitat Autònoma, preferentment a Mallorca i de manera particular a Capdepera i Cala Rajada.

La primera qüestió que crec que tenim tots l'obligació d'aclarir d'una vegada, és la de definir sense ambigüitats quina és la llengua pròpia de les Illes Balears. En aquest aspecte, duits per la passió, de manera visceral, sense cap més argument que el que dicta el cor, són molts els qui volen creure que el nostre idioma és el mallorquí, distint i fins i tot anterior al català. La polèmica al respecte és antiga.

A totes les èpoques hi ha hagut "gonellistes", és a dir, defensors del fet diferenciador de la nostra manera de parlar. Han estat i són gent que, independentment de criteris polítics o ideològics, a manca d'arguments històrico-filològics, s'han aferrat a l'anècdota, al petit accident, a aspectes circumstancials. Que si aquí és diu moix i allà és diu gat, que si sa nina o la nina, que si no és el mateix dir mantinc que mantenc. Naturalment, aquests defensors del "balear", han evitat en tot moment el reconèixer tots aquells altres aspectes que són comuns a la nostra llengua, tant la que es parla a Capdepera com la que es parla a Sant Sadurní d'Anoia, la que es parla a Carcaixent i la que es parla a Mercadal, la que es parla a Sant Antoni de Portmany i la que es parla al barri de Sants (Barcelona). No, els defensors de "lo nostro", no han volgut veure mai els vincles d'unitat que, per altra part, conformen l'abrumadora majoria de formes gramaticals, ja sintàctiques, ja morfològiques. I és que entrar en tals consideracions posaria en evidència la feblesa dels seus arguments, a part de la ignorància palesa que en matèria lingüística els adorna.

No voldria que ningú cregués que jo pretenc saber-ne més que els altres ni que vull donar lliçons de cap mena. Jo no tenc una preparació acadèmica que me permeti tals alegries, i si la tengués crec que també m'ho pensaria molt. L'únic que faig jo és llegir o escoltar el que han dit i diuen els qui en saben més, aquells que han dedicat la seva vida a l'estudi

i a la divulgació de la nostra llengua, es digui com es digui. I aquest és un bon exercici que hauríem de practicar tots, a fi d'anar aclarint-nos i de no fomentar confusions innecessàries.

El nostre doctor il·luminat, el gran Ramon Llull es deia a si mateix català de Mallorca i considerava el català com a llengua pròpia. Des d'aleshores ençà, i ja ha plogut molt, són innombrables els testimonis d'intel·lectuals d'aquestes Illes que han palesat una evidència que tampoc no necessitava massa recolzaments. La veritat no és més que una. I és tan injust com interessat l'utilitzar una figura tan fora de tot dubte com la de mossèn Antoni Mª Alcover per defensar postulats pròxims al "mallorquí", o encara pitjor, pròxims al "balear". El fet que mossèn Alcover, sota el seudònim de Jordi d'es Racó, recopilàs les conegudes Rondaies segons la forma col·loquial de la parla de Mallorca no lleva que el propi autor no deixàs ben clara quina era la seva opinió respecte de la nostra llengua. Aquestes són paraules seves a propòsit del Diccionari del que n'és autor: "El Diccionari que volem fer és de la llengua que es parla a Catalunya, Rosselló, Illes Balears i reine de València. La llengua que es parla en aquests territoris, és o no és la mateixa? Si me deis que no, no en parlem pus. No volem perdre el temps discutint amb gent que nega l'evidència. Ara si regoneixeu que és la mateixa llengua, haureu de convenir en que no pertoca dir-li llemosina ni mallorquina, sinó catalana". Més paraules de n'Alcover, aquestes a propòsit del Congrés de la Llengua Catalana de 1906 i amb motiu de l'adhesió al Congrés per part de l'Ajuntament de Palma:

"L'Ajuntament de Palma de Mallorca, adherit an el Congrés de Llengua Catalana! Bé, re-debè mos va! Preniu llum de na Pintora, mossons i senyors de bona casa de Palma que tant vos alsurau com vos diuen que el mallorquí és el català de Mallorca! D'aqueixa gran veritat sols se'n poden escandalisar la ignorància i la incultura!". Acab els testimonis d'Alcover que són molts i que no cabrien en aquesta revista, amb unes paraules aparegudes al llibre "Conferències sobre Regionalisme": "Qui és capaç de citar-me una forma o modalitat lingüística de les Balears o del reine de València que no es trobi dins Catalunya oriental, septen-

trional o occidental? És bo de fer negar que el mallorquí o el valencià sia català. A la llengo, li fan dir lo que volen. Jo lo que defii tots els qui ho neguin a que ho provin. Jo esper... d'assegut tal prova". Crec que queda ben clar com pensava el mossèn. Així i tot n'hi ha que s'atreveixen a posar el seu nom a una associació que defensa el mallorquí com a llengua distinta del català.

I si els testimonis d'aquí són abrumadors, i fins i tot unànims quan provenen de gramàtics, lingüistes i filòlegs, no són menys els qui ens venen de fora, ja siguin de romanistes, ja siguin de publicacions la neutralitat de les quals queda fora de tot dubte. Vegem-ne alguns exemples, recopilats de l'opuscle "Doctrina sobre la llengua de les Balears i de València", Editorial Moll, 1982. Diu el diccionari de la Real Academia Española de la Lengua, no gens sospitosa de catalanisme: "Catalán. Lengua romance vernácula que se habla en Cataluña i en otros dominios de la antigua Corona de Aragón. Mallorquín. Variedad de la lengua catalana que se habla en la isla de Mallorca". La Gran Enciclopedia Larousse, dona la següent definició en la seva edició espanyola: "Catalán. Lengua hablada en Cataluña, Andorra, País Valenciano, parte del departamento francés de Pyrénées Orientales, franja oriental de Aragón, islas Baleares y ciudad de Alguer (Cerdeña)". En el mateix sentit, paraula envant, paraula enrera, s'expressen The New Enciclopedia Britannica o la gran enciclopèdia alemanya Der

Grosse Brockhaus, en la seva setzena edició.

Acabaré aquesta primera entrega amb unes paraules extretes de l'exposició de motius de la Llei 3/1986, de 29 d'abril, de Normalització Lingüística. B.O.C.A.I.B. N° 15/20-5-86: "Les Illes Balears s'incorporen a l'àrea lingüística catalana amb la conquesta de Mallorca pel Rei Jaume I (1229), Eivissa i Formentera per l'arquebisbe de Tarragona, Guillem de Montgrí (1235), i Menorca pel Rei Alfons el Liberal (1287). Des d'aleshores, el català és la llengua pròpia de les Illes Balears i ha estat sempre l'instrument amb què els illencs han fet les seves màximes aportacions a la cultura universal, i el vehicle que ha fet possible l'articulació del geni del nostre poble de manera que la seva empremta quedàs marcada de forma inescrutable en el llegat cultural dels pobles d'Occident. Des del segle XIII, la llengua catalana, al costat del llatí per a certs usos, esdevé la llengua de la cancelleria i la de l'administració en general, així com de la predicació i d'altres activitats públiques i formals; i també és la llengua emprada pel poble com a eina d'intercomunicació social".

Aquest primer article pretenia establir solament, i això ja és molt, quina és la nostra llengua. No sé si ho he aconseguit. Pensem solament que li donem un nom o un altre, les coses no canviaran massa, i la llengua seguirà essent la mateixa. Seguiré parlant-ne.

JAUME FUSTER

LLOCS DE VENDA:

- Els dos estanys de Capdepera
- Llibreria L'Orient
- Llibreria Cala Rajada
- Casa del Mar
- Es Sitjar

CAPDEPERA - CALA RAJADA

Gavadals de tendresa

TERCER

Arribares a casa de matinada, amb les primeres clarors.

Goti i tu u havíeu banyat nus a la platja de Son Moll, quan encara era nit tancada i la lluna un penjaroll sobre el Puig Ceguer. Us arribava, estantissa, la música de "Xiroi". Des de baix, el gratacel de l'hotel "Son Moll" semblava una sageta clavada a la bòveda dels estels.

- Banyar-se de matinada és edificant. - et digué ella- És com si et rentassis totes les nafres de la nit. Com si et fessis bugada i l'aigua s'emportàs tots els pecats. Amb l'alba reneixes nova, pura, sense màcula. Tens la sensació d'haver-te rentat per dintre també, espiritualment. Com si ressuscitassis sobre totes les podridures.

Podíeu banyar-vos tranquils, la nit us cobria la nuesa amb llur mantell de fosca. Ja nus, us donàreu la mà per ficar-vos dins l'aigua que guardava, encara, la tebiesa del sol de la tarda anterior. Encalmada i mansa, l'aigua embolcallava els vostres cossos amb carícies tendrals. Us abraçàreu i, cargolant-vos, giravoltàreu com a peixos, arraulits per l'endarrer de descobrir-vos mútuament. Us contorçàreu en una dansa aquàtica i sensual, lentament, fruit del refinament de les refregades, vellutades per l'aigua. A vegades suràveu, tous i molls pel desig, sobre la negra fondalada. I tornàveu a la contorsió, al cabdellament dels cossos, a l'embolic, a la descoberta de tots els recers de la intimitat. Us besàreu amb sabor de sal.

Al vostre voltant la lluna jugava sobre els cristalls de l'aigua, dibuixant i desdibuixant antulls de fluorescències argentades.

Després de sis anys de soledat, Carles, tornaves sentir com la saba reverdia tots els teus troncs secs. T'excitava i t'enardia aquell joc, gairebé competitiu, captivador d'encastar-vos mútuament. Més que joc era una brega. Una estira i amolla. Era el desig possessiu i egoista per aconseguir la pròpia satisfacció. No era un entregar-se amorosit per tal que l'altre gaudís del cos d'un. Era la lluita per dominar sobre l'altre. No era la comunicació de l'amor mitjançant el sexe. Era el sexe pel sexe, agressiu, sense concessions ni renúncies. Ereu dominants per la càrrega electritzant d'un desafiament que us embolicava sense escapatòria.

Per primera vegada en la vida, Carles, se't desbocà l'instint adormit de mascle dominant, gairebé cruel i primari, que t'embolcallà amb la bogeria d'animal enzelat.

Us posseïreu sobre la sorra banyada i els vostres bramuls crivellaren l'oratge.

I pensares, Carles, sota el broll de la dutxa, mentre l'aigua et rentava la salabror enganxada a la pell, pensares que no fou precisament la tendresa la que dominà aquell encontre. Fou l'egoisme. Un mútua violació. I pensares que tenia raó Goti, quan et digué que al llit cauen totes les caretes i aflora el que de primaris portam dintre.

I pensares, altra vegada, que la realitat va més lluny que no la imaginació. Tu havies fet, dies enrera, una sinopsi, una mena de plànol, de la novel·la que volies escriure, amb uns personatges ben definits, de vida nocturna, desenfadada, fàcil, personatges superficials i, en certa manera, mossegats per perversions i debilitats. Calia, emperò, posar-los dins els marc adequat, calia fer-los respirar l'ambient frívol i rutilant de les bogeries nocturnes, de les nits calentes d'alcohol i sexe. Un món, Carles, que solament havies entrellucat alguna nit de feblesa mental. Un món que tu imaginaves epidèrmic, orfe de raonaments, amb sentiments que duraven el que dura la nit, d'amors fàcils comprats a qualsevol racó, a preu d'oferta, quan la nit s'ha fet vella i l'alba s'inicia. Un món de vacuitats tèrboles, d'esbravar les hores amb xerradisses llepissoses, mentre la música t'embolica dins els seus filats de crits.

I per poder descriure millor aquell ambient, per poder narrar-lo amb més fidelitat, exposant-ne ordenadament els particulars, els detalls i les circumstàncies, decidires freqüentar tots els establiments de vida nocturna. I a la primera parada, sense ni temps per iniciar l'observació, descobrires que sota la superfície brunyida i esplendorosa hi bategava, cloroformitzada per fretura d'oblit, tota la tragèdia d'unes vides escapçades i plenes d'angoixa. La trobada amb Teodor fou el catalitzador que provocà un canvi profund en la idea que t'havies fet dels éssers que viuen frívolament la nocturnitat.

Els teus herois, Carles, ja no et servien. Te'ls havies imaginat bells, rics, carismàtics, aventurers, simpàtics, que esgotaven cada matinalada totes les possibilitats de plaer i de delit que una vida sense mancances pot donar.

No, ja no et servien els teus herois, Carles. Sota el tamarell de Na Ferradura, dins la fosca emblavissada de la nit, en Teodor et féu entrega del valuós present de la seva curta però intensa història. Amb una sinceritat esgarriosa, sense reserves, franc i espontani, et va contar els fets que marcaren el seu viure, els fets que el portaren de la mà fins al moment

present en què havia de subhastar cada nit la seva tendresa per seguir vivint.

Copsares la lliçó que la vida et donava. La realitat és envitricollada i dura fins a la rel i cala més endins que no la imaginació. I pensares que no se pot escriure de la vida oblidant els seus alligonaments, perquè rera l'ornament de les façanes hi batega l'aspror i l'eixutesa de tots els condicionaments que la vida imposa. Calia posar punt i a part. Començar de nou. Dret dins la banyera, sota la flor de la dutxa, mentre l'aigua et violava la nuesa, prengueres la determinació de cercar en Teodor i portar-lo a viure amb tu.

Començares l'aventura d'escriure la novel·la de la seva vida. Ja tenies el títol: "Gavadals de tendresa".

I el record se t'omplí, altra vegada, amb la figura d'en Teo, aquella nit sota el tamarell de Na Ferradura.

- No creus el que et dic, veritat?

Per tota resposta vares atreure'l cap a tu.

- És la veritat, Carles. Quan més vaig necessitar-lo no el vaig tenir. Per mi el pare era solament el retrat d'un home amb bigot i camisa de quadres, ple de cagades de mosca, que hi havia penjat al menjador. Res més. No he conegut mai la besada d'un pare, ni un retret, ni una galtada, ni un amanyac. Ni tan sols n'he tengut mai un record. Era només una paraula que al principi era una il·lusió d'infant, després una esperança d'adolescent, més tard un desengany i un reneç d'home, i un rancor i un odi aferrissats. Ara ni això. Res. Una retxa dins l'aigua, un esborranc dins la fosca. Per mi no existeix, no ha existit mai.

- Ets molt dur, Teo. Els fills no deuen jutjar mai els pares.

- Jo no el jutj, Carles. L'ignor, simplement. No vull veure'l, ni sentir-lo, ni sofrir-lo. He sofrit vint anys la seva absència dins el meu viure de cada dia, dins la necessitat de cada dia, dins l'angoixa de cada dia. Vin Nadals, Carles, vint Reis, esperant una visita seva, un regal, una joguina, una abraçada... Vint anys que són tota la meua vida, Carles, d'aguantar tensa la llandera d'un estel, l'estel del meu amor de fill. Però al final he romput la corda i l'estel ha caigut o se l'ha emportat un mal vent. No ho sé. Ni m'importa. Adéu.

Hi havia una tristor fonda, soterrada, dins les paraules del jove, i uns pessics de sarcasme que volia dissimular però que llambrejaven, tanmateix. Quedà capcot, pensarós, com a absent. Teo t'agafà la mà que li tenies posada sobre l'espatlla. Te la va estrènyer amb un gest amorosit.

- Et serveix, Carles, la meua història?

- I tant com em serveix. Encara que el que jo m'imaginava... com dir-t'ho? eren unes vivències més alegres, més superficials, més refinades...

- Ho sent, Carles. En mi no hi cerquis refinaments. Sóc un fill del carrer. El carrer fou la meua escola i el meu mestre. Un carrer llarg, enfront d'un descampat aturonat, ple d'escombraries, de fems i de pols. La meua infantesa fou dura i grisa, sense més agombol que el carrer i els turons polsegosos. Allí vaig descobrir lo bo i lo dolent. Més dolent que no pas bo. Allí, en forma d'homes i de dones, vaig descobrir totes les perversions. Allí vaig ésser el nin, el jove fàcil per satisfer desitjos furtius, instints amagats.

Teodor va callar. Tu tengueres la seguretat que havia arribat a un parany que no sabia com saltar-lo. O no volia. Et mirà ple d'humilitat i de respecte.

- Hi ha una paraula, Carles, que mai l'he pronunciada. La conec fa temps. La visc fa temps. Però dir-la en veu alta m'assusta. I aquesta ni més que mai. Podria ésser la causa del teu rebuig. Tota la vida he necessitat l'estimació i el respecte d'un home com tu, Carles, i ara que t'he trobat no et vull perdre.

- T'assegur que no em perdràs, Teo. Jo també n'he passades de fretures. Tampoc el meu camí ha estat sembrat de roses. En conec la coïtja de les rapinyades.

- Al carrer, Carles, vaig prostituir-me... Aquesta és la paraula que em traspasa i em capgira. Aquesta paraula...

L'emoció no el deixà continuar.

La lluna, sempre oportuna, pàl·lida i rodona com una patena antiga, vessà llur claror sobre les galtes de Teodor i el regaroi de les llàgrimes es féu d'argent.

Prostitució, pensares tu, Carles, és la pràctica d'oferir relacions sexuals per una retribució econòmica. La definició del diccionari és adusta i freda. No ens parla de la necessitat imperiosa ni de l'angoixa, ni del dramatism de situacions angunioses que pot haver-hi rera la venda del propi cos. No ens parla de fretures, ni de la mancança del més imprescindible o del més elemental per poder sobreviure.

No, no en parla el diccionari del rerafons de la juvenesa d'en Teo, escapçada dramàticament. No en parla. Però tu en parlaràs, eh Carles? Tu en parlaràs.

ESPORTS

Malament, molt malament, però que molt malament estic veient les coses. Bé, en realitat ja fa uns dos mesos que vaig començar a veure-les malament, les coses, i el pitjor no és que vagin malament sinó que no s'hi vulgui posar remei i intentar arreglar-ho.

Potser algun de vosaltres s'haurà intrigat una mica davant tant de pessimisme. Igualment, estic segur que molts de vosaltres, lectors, sabeu quins són els motius i de què estic parlant. Esper que en algun dels pròxims números de "Cap Vermell" podré contar tot el que succeeix, amb pels i senyals.

Bé, abans de continuar el què he de fer és saludar els lectors d'aquest espai d'esports. I després donar un tomb de cent vuitanta graus, i passar del pessimisme a l'optimisme. I és que tenim, els gabellins, motius per sentir-nos contents i orgullosos. Ja fa uns diumenges que cinc al.lots del poble són alineats a la Lliga Nacional Juvenil. Després d'un necessari període d'adaptació, pareix que s'estan fent tots ells amb la titularitat i rendint plenament i a satisfacció dels seus entrenadors. Recordem que són Juanmi, Tomeu Garau, Peraita i Prats, a les files del Real Mallorca, i "Hansi" Pascual jugant amb el Cide, màxim golejadore de l'equip i un dels davanters destacats de la categoria. Finalment, tenim en Ribot, també amb el Real Mallorca, juvenil de primer any i que per ara juga amb l'equip "B", a Primera Regional.

Imaginem per uns moments que l'equip de Preferent de l'Escolar pogués comptar amb aquests jugadors. Seria massa. Crec que aquesta vegada sí que se podria jugar a Tercera Divisió sense passar gens de pena. No oblidem que tenim en Tolo Riutort i en Toni Fernández que són titulars del Porto Cristo i el Cardassar, respectivament.

Crec que el poble de Capdepera s'ha de sentir orgullós d'aquests productes del futbol local, representant-nos a un nivell molt alt. Per a la gent que durant molts d'anys ha vingut treballant a les categories inferiors de l'Escolar, més motiu de satisfacció encara, perquè la seva feina no ha estat debades. Per a qualsevol entrenador, la màxima aspiració és la de veure com els seus pupils van assolint metes cada vegada més altes.

I al mateix temps que rendesc homenatge a aquests joves jugadors, des de la modèstia de les nostres pàgines, no puc oblidar-me d'un altre gabellí que està ja triomfant en el futbol professional. Em referesc a Tomeu Pascual, recentment guardonat amb el títol de millor jugador mallorquí de Segona Divisió "B", de la temporada 88-89. Actualment en Tomeu està jugant amb l'Hércules d'Alacant, titular indiscutible i porter menys golejat del seu grup. Com a professional i com a persona, en Tomeu es mereix triomfar allà on vagi. Ara ho està fent i esperam que així contionui per molt de temps.

I canvi d'esport. Ha començat ja, un any més, la lliga de bàsquet en la seva categoria regional. I l'Escolar no ha començat gens malament, amb dues victòries i una derrota, compartint el cap de la classificació amb el Campos. Estam segurs que, una temporada més, l'equip ens farà passar molts bons matins de bàsquet, amb l'entrega que caracteritza l'equip local.

En el si del club de judo Renshinkan s'està duguent a terme una intensa preparació de tots els seus judokes, de cara al ja pròxim trofeu de Cap d'Any, del qual esperam nombroses victòries per part dels nostres representants, tant a la categoria masculina com a la femenina.

Pel que fa al futbol-sala, tampoc no ha pogut tenir millor començament l'equip local dels Takacs, després de l'ascens i d'estrenar categoria. Dues vistòries i una derrota en els tres primers partits el mantenen en els llocs capdavanters de la classificació. El Costa de Capdepera encara no ha començat els seus compromisos de la lliga, però sabem de bona tinta que els entrenadors es duen amb màxima intensitat i que l'equip té una moral molt alta de cara a la campanya que ha de començar, decidits a aconseguir un ascens que la temporada passada ja tengueren molt aprop.

I he d'acabar amb una molt trista notícia, que tots ja sabeu: la mort, no per esperada menys dolorosa per a tots nosaltres, d'en Toni Muñoz. Des d'aquesta secció vull retre homenatge pòstum a qui fou un company excel·lent i un esportista exemplar. A la secció de bàsquet de l'Escolar hi queda un d'aquests buits que no es poden omplir. D'en Toni sols en guardarem bons records, puix que el seu caràcter el féu guanyar-se la consideració de tots els qui el tractaren. Jo personalment, "Cap Vermell" com a col·lectiu i pens que tots els nostres lectors et duran sempre en el record.